

VARNIŲ REGIONINIO PARKO TVARKYMO PLANO AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI TEIGINIAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Varnių regioninio parko tvarkymo plano sprendinius sudaro tekstinė dalis (aiškinamojo rašto pagrindiniai teiginiai) ir grafinė dalis (tvarkymo plano brėžinys).
2. Varnių regioninio parko (toliau – Regioninio parko) tvarkymo plano (toliau – Tvarkymo planas) tikslai yra šie:
 - 2.1. nustatyti teritorijos tvarkymo principus ir kraštovaizdžio tvarkymo zonas;
 - 2.2. numatyti kraštovaizdžio tvarkymo zonų priežiūros ir vystymo, pažeistų gamtos kompleksų bei objektų atkūrimo priemonės;
 - 2.3. nustatyti gamtos ir kultūros paveldo apsaugos, rekreacijos, gyvenamųjų vietovių vystymo kryptis ir priemonės;
 - 2.4. numatyti pažintiniam turizmui reikalingą infrastruktūrą ir plėtros kryptis;
 - 2.5. nustatyti buferinės apsaugos zonos reglamentą.
3. Vietovėms, atitinkančioms gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, taikomas Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“, nustatytas veiklos reglamentavimas.

II SKYRIUS TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

4. Tvarkymo plane pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“ patvirtintus Saugomų teritorijų tipinius apsaugos reglamentus nustatomi tipiniai kraštovaizdžio apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimai šioms išskirtoms kraštovaizdžio tvarkymo zonoms:
 - 4.1. konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:
 - 4.1.1. rezervatinių miškų, pievų, pelkių ir smėlynų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – griežtos apsaugos (KMn) ir griežtos apsaugos pelkių (KPn) kraštovaizdžio tvarkymo zonos bei reguliuojamos apsaugos (KMr) ir reguliuojamos apsaugos pelkinių miškų (KM(P)r) bei reguliuojamos apsaugos pelkių (KPr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;
 - 4.1.2. rezervatinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – griežtos apsaugos (KVn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;
 - 4.1.3. gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;
 - 4.2. miškų ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:
 - 4.2.1. ekosistemų apsaugos miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo miškų (MEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona su pozone draustiniuose esantiems genetiniams medynams (MEk₁); taip pat išskiriamos pelkinius miškus išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (M(P)Ek) bei pelkes išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (PEk) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;
 - 4.2.2. rekreacinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (miško parkų) (MRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona ir intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) (MRi) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.2.3. apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAB) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MAS) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.2.4. ūkinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ūkinių miškų (MŪ) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.3. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.3.2. rekreacinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (ŽRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.3.3. apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.3.4. ūkinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – tradicinio gamybinio ūkininkavimo (ŽŪn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.4. kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.4.1. gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.4.1.1. kultūros paveldo požūrių vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo (GEk), kraštovaizdžio atnaujinamojo (GEr) ir kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo (GEp) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.4.1.2. rekreacinių miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo (GRe) ir intensyvaus (formuojančiojo) tvarkymo (GRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.4.1.3. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) ir sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.4.1.4. bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus tvarkymo (GŪe) ir intensyvaus (GŪi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.4.1.5. rekreacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.4.1.6. pramoninės-komunalinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų (NFn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.4.1.7. komunikacinės-inžinerinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos komunikacinių-inžinerinių sklypų (NTn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.5. vandens ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.5.1. ekosistemas saugančių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio ūkininkavimo (VEk) ir atkuriančio ūkininkavimo (VEr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.5.2. rekreacinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) ir intensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.5.3. bendro naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAe) ir intensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.5.4. ūkinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – tvenkininio ūkininkavimo (VŪp) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

5. Papildomai Tvarkymo plane nustatomos sudėtinės kraštovaizdžio tvarkymo zonos, kuriose taikomos kompleksinės dviejų kraštovaizdžio tvarkymo zonų apsaugos, naudojimo ir

tvarkymo būtiniosios sąlygos (reikalavimai), prioritetas skiriamas pirmu indeksu pažymėtai kraštovaizdžio tvarkymo zonai:

5.1. išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo miškų ir ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo žemės ūkio (MEk-ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.2. bendrojo apsauginio ūkininkavimo miškų ir bendrojo apsauginio ūkininkavimo žemės ūkio (MAB-ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.3. ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo žemės ūkio ir išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo miškų (ŽEk-MEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.4. bendrojo apsauginio ūkininkavimo žemės ūkio ir bendrojo apsauginio ūkininkavimo miškų (ŽAb-MAB) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.5. bendrojo apsauginio ūkininkavimo žemės ūkio ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo miškų (ŽAb-MAs) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

5.6. specializuoto apsauginio ūkininkavimo žemės ūkio ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo miškų (ŽAs-MAs) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

5.7. specializuoto apsauginio ūkininkavimo miškų ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo žemės ūkio (MAs-ŽAs) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

III SKYRIUS

GAMTOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

6. Pagrindinės gamtos apsaugos kryptys yra:

6.1. išsaugoti biologinę įvairovę, saugomas Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines, augalų ir gyvūnų rūšis bei tradicinį kraštovaizdį;

6.2. išlaikyti gamtinės ekosistemos stabilumą;

6.3. atkurti pažeistus gamtinio kraštovaizdžio kompleksus ir objektus.

7. Saugant biologinę įvairovę, saugomas Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines, augalų ir gyvūnų rūšis ir tradicinį kraštovaizdį numatoma:

7.1. išlaikyti vaizdingą mozaikišką kraštovaizdį, siekiant optimalaus laukų su mišku apaugusiais plotais, vandens telkiniais, pelkėmis ir miškais santykio, sudaryti palankesnes sąlygas biologinei įvairovei;

7.2. stiprinti ekosistemų apsaugos funkcijas miškuose, didinant jų biologinę įvairovę, veisiant ir formuojant natūraliam miškui artimos rūšinės sudėties mišrius medynus;

7.3. numatyti paežerių miškų struktūros pakeitimus, formuojant antropogeniniam poveikiui atsparius, pasižyminčius geromis sanitarinėmis ir estetinėmis savybėmis miškus;

7.4. naikinti savaime plintančias invazines rūšis;

7.5. išlaikyti vertingus pievų biotopus upių slėniuose, šienaujant pievas;

7.6. skatinti natūralių pelkių gamtinio komplekso apsaugą, gerinti į apypelkį patenkančio vandens iš urbanizuotų ir agrarinių teritorijų kokybę;

7.7. formuoti ekologiškai visavertės apsauginių želdinių juostas prie dirbtinių vandens telkinių ir prie objektų, vizualiai darkančių kraštovaizdį, teršiančių aplinką;

7.8. padidinti kraštovaizdžio stabilumą rekomenduojama užsodinant (įveisiant) miškus Tvarkymo plane pažymėtose vietose;

7.9. gerinti kraštovaizdžio apžvelgiamumą, Tvarkymo plane pažymėtose vietose ir regylose taikyti kraštovaizdžio formavimo miško kirtimus;

7.10. geriau eksponuoti Regioninio parko kalvotą ežeringą kraštovaizdį, šalinti savaiminius želdinius, taikyti kraštovaizdžio formavimo kirtimus išraiškingų kalvų prieigose, paežerėse;

7.11. eksponuoti ir pritaikyti lankymui vertingiausius Regioninio parko gamtinius objektus;

7.12. skatinti ekologišką ūkininkavimą, nenaudojant trąšų ir pesticidų;

7.13. užtikrinti kokybišką nuotekų išvalymą gyvenamosiose vietovėse;

7.14. mažinti vietinę taršą, skatinant rūšiuoti atliekas, kompostuoti, įrengiant gyvenvietėse atliekų saugojimo aikštes;

7.15. įvertinti reikšmingą neigiamą įtaką aplinkai, saugomoms kraštovaizdžio vertybėms, numatyti apsauginius kelio želdinius, tiesiant Varnių miesto aplinkelį;

7.16. Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės ir rūšių buveinės Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtose „Natura 2000“ teritorijose tvarkomos pagal šių teritorijų gamtotvarkos planus, tikslines programas, rūšių apsaugos veiksmų planus.

8. Formuojant gamtinį karkasą, didinant gamtinės ekosistemos stabilumą numatoma:

8.1. reguliuoti antropogeninę apkrovą gamtiškai jautriose Regioninio parko teritorijose, ribojant stichišką urbanizaciją, vizualiai ir ekologiškai taršių objektų (stambių pramonės, žemės ūkio ir kitokių techninių kompleksų) kūrimą;

8.2. kurti lokalinio gamtinio karkaso elementų tinklą nuskurdintose agrarinėse teritorijose, skaidant želdinių juostomis ar grupėmis plačius intensyvos žemdirbystės laukus arba želdinant ribas tarp žemės sklypų.

9. Atkuriant pažeistus gamtinio kraštovaizdžio kompleksus ir objektus numatoma:

9.1. skatinti renatūralizacijos procesus Stervo gamtiniame rezervate;

9.2. atstatyti melioracijos pažeistų vandens telkinių ekologinę pusiausvyrą;

9.3. atlikti mokslinę studiją Biržulio ežero atkūrimo galimybei įvertinti ir pagal galimybes įgyvendinti sprendinius;

9.4. numatyti pagal projektus Regioniniame parke esančių vandens telkinių, ypač Lūksto ežero pakrantės, valymą, taikyti priemones eutrofikacijos procesams reguliuoti, kur reikalinga, formuoti apsauginius želdinius;

9.5. rekultivuoti Regioniniame parke pažeistas vietas (nelegalius sąvartynus, išekspluatuotus mažuosius karjerus), jas apsodinant mišku, neleidžiant savaime užželti menkaverčiais krūmais. Nauji mažieji smėlio ir žvyro karjerai, skirti žemės savininko ar naudotojo ūkio reikmėms tenkinti, gali būti įrengiami Saugomų teritorijų įstatymo 13 straipsnio nustatyta tvarka;

9.6. likviduoti arba pertvarkyti buvusių žemės ūkio įmonių apleistus pastatus ir jų teritorijas.

10. Pušinės miško eglės genetinio medyno tvarkymas ir veikla jame vykdoma vadovaujantis Augalų (miško) genetinių draustinių nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. D1-374 „Dėl Augalų (miško) genetinių draustinių nuostatų patvirtinimo“.

11. Geomorfologiniuose draustiniuose draudžiama įveisti mišką, jeigu tai apriboja reljefo formų kompleksų apžvelgiamumą.

IV SKYRIUS

KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

12. Regioninio parko kultūros paveldo apsaugos kryptys yra šios:

12.1. išsaugoti vertingąsias savybes, išlaikant ryšį su gamtine aplinka;

12.2. ieškoti naujų kultūros paveldo objektų, turinčių vertingųjų savybių ir tirti įteisintus objektus, ieškant veiksmingesnių jų išsaugojimo būdų;

12.3. atkurti sunykusius (pagal taikomųjų tyrimų rezultatus) kultūros vertybių elementus ar savybes;

12.4. propaguoti kultūros paveldo objektus, siekiant integruoti juos į visuomenės gyvenimą, naudoti ar pritaikyti viešajai paskirčiai, patraukti lankytojus bei sudominti jų savininkus vertybių apsauga.

13. Regioniniame parke vykdomos šios kultūros paveldo apsaugos priemonės:

13.1. kultūros objektų, turinčių vertingųjų savybių (pagal taikomųjų tyrimų rezultatus), įtraukimas į nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą;

13.2. esamų kultūros paveldo objektų avarinės būklės likvidavimas;

13.3. medinių, etnografinių bruožų turinčių, pastatų saugojimas (iškilus poreikiui atliekami papildomi tyrimai jų kultūrinei išliekamajai vertei nustatyti ir fiksuoti);

13.4. rekomenduojama likviduoti neigiamą vizualinį poveikį turinčius buvusius žemės ūkio įmonių apleistus pastatus iš kultūros vertybių (daugiausia archeologijos) vizualinės apsaugos zonos.

14. Regioninio parko kultūros paveldo vertybėms išsaugoti numatyti šie jų tvarkymo būdai: taikomas tyrimas, remontas, avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, šių darbų planavimas ir projektavimas. Tvarkymo būdai ar jų deriniai parenkami taip, kad būtų maksimaliai išsaugotas autentiškumas, atsižvelgiama į jų santykinę vertę, teritorinį išsidėstymą ir finansines galimybes. Tvarkymo būdai nustatomi objektų paveldotvarkos projektuose.

15. Regioniniame parke siūloma:

15.1. įkurti muziejinę ekspoziciją po atviru dangumi šalia esamų senovės gyvenviečių (Pabiržulio archeologiniame draustinyje), eksponuojant trijų laikotarpių – akmens, žalvario ir geležies amžių – gyvenvietes;

15.2. įkurti senosios baltiškosios Medininkų žemės istorijos muziejų;

15.3. parengti archeologines ekspozicijas po atviru dangumi prie buvusio Žaduvėnų pilkapyno, Kegų pilkapių;

15.4. inicijuoti Sietuvos kūrgrindos mokslinį ištyrimą, pritaikyti ją eksponuoti Regioninio parko lankytojams.

16. Kultūriniuose draustiniuose rengiant teritorijų planavimo dokumentus, statybos bei tvarkybos projektus, siekiama išsaugoti kultūros paveldo vietas kartu su kultūros paveldo objektais, kurių pagrindu įsteigtas draustinis, visumos darną ir dermę su gamtine aplinka.

17. Kultūrinių draustinių valdymas ir veiklos organizavimas, bendrieji apsaugos ir tvarkymo reikalavimai nustatyti Kultūrinių draustinių nuostatuose.

18. Siekiant apsaugoti piliakalnių, pilkapynų, alkakalnių ir kapinynų nuo ardymo ir sunykimo vykdomos šios priemonės:

18.1. sumedėjusios augmenijos šalinimas nuo mišku ar krūmais apaugusių piliakalnių, pilkapynų, alkakalnių teritorijų (iki visiško išvalymo, kelmų rovimo);

18.2. žolės dangos ir velėnos, kuri apsaugotų nuo paviršinio vandens ir vėjo erozijos, šlaitų slinkties, formavimas;

18.3. velėnos dangos stiprinimas, ją šienaujant ar ganant smulkius raguočius;

18.4. senųjų kapinių ir kapinynų teritorijų sutvarkymas (reljefo atstatymas, žolės dangos suformavimas ir jos priežiūra, krūmų šalinimas) parengus atitinkamus projektus;

18.5. siekiant užtikrinti piliakalnių apsaugą, tvarkymą ir pritaikymą lankytojams, numatoma galimybė inicijuoti žemės išpirkimą iš privačių žemės savininkų.

19. Memorialinės vietovės yra tvarkomos konservavimo, restauravimo ir dalinio atkūrimo būdais, išryškinant tokių objektų vertę ir reikšmę kraštovaizdyje, naikinant ir retinant greta esančius menkaverčius želdinius, pašalinant iš vizualinės apsaugos zonos aplinką teršiančius statinius.

20. Likviduoti Biržuvėnų, Pavandenės, Pašatrijos, Požerės dvarų sodybų pastatų, Bilionių kaimo etnoarchitektūrinės sodybos pastatų avarinę būklę ir panaudoti Biržuvėnų, Pašatrijos, Pavandenės dvarų sodybas pažintinės ir poilsinės rekreacijos poreikiams.

21. Kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio išsaugančiojo (GEk), kraštovaizdžio atnaujinamojo (GEr) ir kraštovaizdžio pertvarkomojo (GEP) kraštovaizdžio tvarkymo zonose rekomenduojama:

21.1. išsaugoti kultūrinį sluoksnį, nevykdyti žemės darbų be archeologinių tyrimų;

21.2. išlaikyti istorines aikštes, gatvių struktūrą ir būdingą jų apstatymo pobūdį;

21.3. išsaugoti visus vertingus istorinius pastatus ar jų išorinį vaizdą;

21.4. atkurti atskirus statinius, tradicinius mažosios architektūros elementus;

21.5. tinkamai sutvarkyti ir pritaikyti naudojimui želdinius bei vandens telkinius;

22. Nekilnojamųjų dailės kūrinių (koplytėlių, koplytstulpių, kryžių) apsaugai ir eksponavimui reikalinga reguliari jų priežiūra, tvarkant pažeidimus, aplinkos sutvarkymas, išryškinant ir tinkamai eksponuojant kraštovaizdyje.

23. Regioniniame parke esančių kultūros paveldo objektų tvarkyba ir veikla juose, įvertinus jų vertingąsias savybes, įrašytas pase, dosjė, kultūros vertybių registre bei saugomo objekto apsaugos tikslus, nustatoma pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą.

24. Anksčiau nustatytos ir Kultūros vertybių registre pažymėtos nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos zonos Tvarkymo planu nėra keičiamos.

25. Kultūros paveldo objektų, jų teritorijų ir vietovių – kultūrinių draustinių bei jų apsaugos zonų apsaugą, tvarkybą ir naudojimą reglamentuoja kultūrinių draustinių nuostatai, apsaugos reglamentai ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurie rengiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatomis, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. ĮV-261/D1-322 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais reikalavimais bei Paveldo tvarkybos reglamentais, patvirtintais Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2006 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. ĮV-183 „Dėl Paveldo tvarkybos reglamento patvirtinimo“, taip pat Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu ir Varnių regioninio parko apsaugos reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. 432 „Dėl Varnių regioninio parko apsaugos reglamento patvirtinimo“. Šiais dokumentais nustatyti paveldosaugos reikalavimai taikomi kultūros paveldo objektų ir vietovių – kultūrinių draustinių teritorijose bei apsaugos zonose, o jeigu jos nenustatytos – taikomi Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“, nustatyti ūkinės veiklos apribojimai.

26. Luokės ir Varnių urbanistinių bei Pabiržulio archeologinio draustinio ir jų apsaugos zonų specialieji tvarkymo reikalavimai tikslinami pagal saugomų vietovių – kultūrinių draustinių kultūros paveldo apsaugos specialiuosius planus.

V SKYRIUS

REKREACINIO NAUDOJIMO VYSTYMO KRYPTYS IR PRIEMONĖS

27. Rekreacinis naudojimas Regioniniame parke vystomas laikantis šių nuostatų:

27.1. rekreacinė infrastruktūra ir poilsiaavimas koncentruojamas rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje, likusioje Regioninio parko teritorijoje vystoma pažintiniam lankymui reikalinga infrastruktūra;

27.2. rekreaciniai pastatai, kompleksai ir stovyklavietės gali būti statomi urbanizuojamos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje ir Tvarkymo plane numatytose vietose. Urbanizuotos rekreacinės aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo (NRu) zonų sprendiniai miško žemėje įgyvendinami tiek, kiek jie neprieštarauja Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 11 straipsnio nuostatomis;

27.3. automobilių stovėjimo aikštelės, atokvėpio vietos, poilsiavietės, apžvalgos aikštelės, esant poreikiui, gali būti įrengiamos prie pažintinio turizmo trasų ir takų bei lankomų objektų Tvarkymo plane nenumatytose vietose, jei tai nekelia grėsmės saugomų vertybių išnykimui, sunaikinimui ar vertės praradimui.

28. Rekreacijos plėtros Regioniniame parke uždaviniai:

28.1. reguliuoti rekreacinių išteklių (tarp jų gamtinių ir kultūrinių vertybių) naudojimą, organizuoti jų parengimą lankymui ir tvarkymą;

28.2. organizuoti rekreacinės infrastruktūros: pažintinio turizmo takų bei trasų, atokvėpio vietų, stovyklaviečių, aikštelių įrengimą;

28.3. didinti Regioninio parko lankymą pažinimo tikslais, siekti, kad Regioninio parko lankymo sezonas būtų kuo ilgesnis.

29. Rekreacijos plėtros Regioniniame parke kryptys:

29.1. formuojamos vandens turizmo, autoturizmo, dviračių bei pėsčiųjų turizmo rekreacinės sistemos;

29.2. puoselėjama etnokultūra, tradicinė kaimo gyvensena, vietos gyventojai skatinami imtis rekreacinio verslo, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikimo Regioninio parko lankytojams;

29.3. formuojama turistinių trasų sistema, kurią sudaro įvairaus dydžio žiedinės ir tranzitinės trasos, kuriomis būtų patogu pasiekti visus svarbiausius lankytinus Regioninio parko objektus;

29.4. organizuojama žirginio turizmo sistema, kaip papildoma tradicinė Regioninio parko lankymo forma.

30. Vystant automobilių turizmą numatoma:

30.1. gerinti automobilinių kelių dangą, palaikyti gerą jų būklę, užtikrinant geras pravažiavimo sąlygas, pirmiausia tvarkomi privažiavimai prie lankytinų objektų;

30.2. įrengti automobilių turizmo trasas „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“, „Žemaitijos parkų žiedas“;

30.3. pažymėti vietovėje automobilių turizmo trasas, pastatyti ir įrengti nuorodas į kitas turistines trasas.

31. Plėtojant dviračių ir pėsčiųjų turizmą numatoma:

31.1. gerinti esamas dviračių ir pėsčiųjų takų dangas, palaikyti gerą jų būklę, plėtoti jų infrastruktūrą;

31.2. įrengti dviračių trasas „Požerė – Aukštagirė“, „Kūlio Dauba – Šatrija“, „Varniai – Tverai“, šalia krašto kelio Nr.160 „Varniai – Laukuva“;

31.3. įrengti pažintinį pėsčiųjų taką „Aplankyk Pavandenės kraštą“.

32. Papildant Regioninio parko rekreacinio naudojimo sistemą, siūloma:

32.1. įrengti valčių prieplaukas Lūksto ežero pakrantėse;

32.2. įrengti apžvalgos bokštą ant Žasūgalos kalno.

33. Plėtojant vandens turizmą, įrengiama vandens turizmo trasa Virvytės upės atkarpoje nuo Janapolės iki Jokšų, su įlipimo-išlipimo vietomis bei reikalinga infrastruktūra.

34. Lankymo sezoniškumui mažinti, įrengiama slidinėjimo trasa su jai aptarnauti reikalinga infrastruktūra ant Aukštagirės kalno ir jo papėdėje.

35. Varnių ir Luokės urbanistiniuose draustiniuose įrengiamos lankomų objektų informacinės sistemos.

VI SKYRIUS

GYVENAMŲJŲ VIETŲ IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS

36. Naujų sodybų statyba Regioniniame parke galima:

36.1. visose gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos: kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo (G_{Er}), kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo (G_{Ep}), intensyvaus (formuojančiojo) tvarkymo (G_{Ri}), ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo (G_{Re}), sugriežtinto vizualinio reguliavimo (G_{AI}), sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (G_{Ae}), intensyvaus tvarkymo (G_{Ūi}), ekstensyvaus tvarkymo (G_{Ūe}) kraštovaizdžio tvarkymo zonos, išskyrus kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo (G_{Ek}) kraštovaizdžio tvarkymo zonas;

36.2. žemės ūkio ir ekologinio funkcinio prioriteto zonų žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, jei sklypo dydis ne mažesnis kaip 7 ha.

37. Regioniniame parke esančios sodybos, nepatenkančios į gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonas, tvarkomos pagal šiuos reikalavimus:

37.1. kraštovaizdžio ir geomorfologiniuose draustiniuose taikomas sugriežtinto vizualinio reguliavimo (G_{AI}) kraštovaizdžio tvarkymo zonos reglamentas;

37.2. kituose gamtiniuose draustiniuose ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonos taikomas sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (G_{Ae}) kraštovaizdžio tvarkymo zonos reglamentas;

37.3. žemės ir miškų ūkio funkcinio prioriteto zonos taikomas ekstensyvaus tvarkymo (G_{Ūe}) kraštovaizdžio tvarkymo zonos reglamentas;

37.4. rekreacinio funkcinio prioriteto zonos taikomas ekstensyvaus (palaikomojo) (G_{Re}) kraštovaizdžio tvarkymo zonos reglamentas.

38. Urbanistiniuose draustiniuose, sunykusio istorinio užstatymo vietose, buvusio užstatymo atkūrimas galimas tik atliktų istorinių ir (ar) urbanistinių, ir (ar) archeologinių tyrimų pagrindu.

39. Buvusių žemės ūkio įmonių apleistus pastatus, ypač esančius prie pažintinių, mokomųjų takų, apžvalgos aikštelių ir kitų lankomų objektų, gyvenviečių vizualinėje aplinkoje, rekomenduojama griauti arba perstatyti atsižvelgiant į Varnių regioninio parko apsaugos reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. 432 „Dėl Varnių regioninio parko apsaugos reglamento patvirtinimo“, 10 punkte nurodytam etnografiniam regionui būdingus pastatus, skaidant ir mažinant jų tūrius, keičiant jų paskirtį, nesukeliant naujų neigiamų pasekmių gyvenimo ir aplinkos kokybei.

40. Žemės ūkio funkcinio prioriteto zonoje šalia Nakačios miško esančioje ekstensyviai technogenizuotos aplinkos komunikacinių-inžinerinių sklypų kraštovaizdžio tvarkymo zonoje (NTn) atkuriamą aviacinę lauko aikštelę.

41. Regioninio parko gyvenamosiose vietovėse skatinama įrengti šiuolaikinę technologijos lygį atitinkančius inžinerinius tinklus:

41.1. skatinamas gyvenamųjų vietovių kelių, gatvių ir aikščių dangos gerinimas;

41.2. prioritetas teikiamas inžinerinei įrangai, kuo mažiau keičiančiai būdingą gyvenamųjų vietovių vaizdą bei susidariusį kraštovaizdžio pobūdį.

42. Regioninio parko krašto ir rajoniniai keliai tvarkomi pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo, Kelių priežiūros tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Kelių priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių valstybinės reikšmės kelių priežiūrą, reikalavimus.

VII SKYRIUS

REGIONINIO PARKO BUFERINĖS APSAUGOS ZONOS REGLAMENTAS

43. Regioninio parko buferinės apsaugos zonos paskirtis – sumažinti galimą neigiamą poveikį kraštovaizdžiui ir aplinkai. Ji svarbi hidrologinės apsaugos ir vizualinės apsaugos aspektais.

44. Klubokų, Kegų ir Varnelių buferinės apsaugos zonos skirtos hidrologinei apsaugai, jos apima svarbiausių Regioninio parko duburių mažųjų intakų nuotėkio formavimosi baseinus. Šiose buferinės apsaugos zonose, hidrologinei apsaugai užtikrinti, stiprinama sanitarinės hidrologinės būklės kontrolė, skatinamas ekologinis ūkininkavimas ir didinamas želdynų plotas.

45. Bilionių buferinės apsaugos zona skirta vizualinei apsaugai užtikrinti. Joje išlaikomos atviros erdvės, kraštovaizdžio elementai, susiformavę vizualiniai ryšiai, naudojamos tradicinės arba joms artimos estetinė kokybė bei spalvine gama statybinės medžiagos ir apdaila. Šioje buferinės apsaugos zonoje stiprinamas dėmesys statybų kontrolei.

46. Viekšnalių buferinės apsaugos zona skirta vizualinei ir hidrologinei apsaugai. Jai taikomas mišrus vizualinės ir hidrologinės apsaugos tvarkymo ir naudojimo reglamentas.